

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általatok katolikusok törvényesnek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhhoz, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak:

Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felölös szerkesztő:

BILKEI FERENC.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**

Egyes számok kaphatók: a dohánytőzsdékben.

Az esztendő krónikája.

Mikor e sorok napvilágot látnak, még egy-két óra s egy szárnyacsapással ismét előrehaladt az idő, a világi élet ismét megsaporodott és megfogyatkozott egy esztendővel. Ismét két év mesgyéjén állunk s ilyenkor, véghatárán egy elmúlt esztendőnek s küszöbén egy újnak, méltó dolog magunkba szállnunk s a jövő tanúságára megcsinálni az elmúlt dolgok mérlegét. Krónikás pennával vonulok végig az év eseményein s dióhéjba igyekszem szorítani egy év küzdelmeit, fáradalmait, örömeit s bánatát egyaránt.

Az új püspök.

Ha az időrendi sorrendet veszem, de nagy fontosságát tekintve is a kimagasló eseményeket veszprémi dr. Városcy Gyula megyés püspök felszentelésével kell kezdenem. Január hó 19-én szenteltetett püspökké az a férfiú, a ki azóta apostoli szívének teljes szeretetével ölelte keblére gyermekeit s atyai gondoskodásának minden éberségével őrökdött az Úr kertjében. Krisztusi lélekével apostolnak küldte az Isten s hála légyen érte, a legjobbat adta nekünk. Alázatos szelidsége, szellemi erőssége, fáradhatlan tevékenysége a szeretet tüzeiben árasztja szét áldásait; a nagy előd megkezdett munkájához nagy mester került, s a korábban még csak ébredni látszó keresztény közszelem gyors egymásutánban tetekben fejti ki erejét. Hatalmas az eredmény: öntudatos szervezkedés alapján már-már egyesült tömegben a béke és szeretet fegyverével harcra kél e város keresztény lakossága.

Körök és egyesületek.

A közszelem örövendetes javulása kapcsán társadalmi egyesületeink közül messze kimagaslik a „Kath. kör.“ A magyar kereszténység, e szédítően nagy hatalom, mint holt tőke hevert kammattalanul az ismeretlenségben s mily soká tartott, míg akadtak bányászok, kik leszáltak hozzá, hogy értékeit napvilágra emeljék, kincseit a haza gazdagodására a forgalomnak átadják. Hatalmas lánggal lobogott fel e városban is az uttorók lelkében a vágyakozás a magyar kereszténység öntudatos összességének megteremtése után s becses vívmányként jegyezhetjük fel a már eddig kiküzdött győzelmeik sorozatába, hogy valóságra változott a merésznek látszó gondolat s megbontatlan kapcsok fűzik össze e város keresztény társadalmának tekintélyes részét alulról fölfelé s viszont. Egyetemességünknek nem megalkotásán, hanem foglalkoztatásán kell ezentűl munkálkodnunk. A föld megmozdult, a kérdés nagyobb része megoldatott.

A társadalmi élet regenerálásának nagy munkája folyik, még pedig sokszoros erővel azóta, mióta a „Központi kath. egyleti ház“-ban a belvárosi kath. kör kényelmes otthonra talált. A szellem ott keresztény és magyar, a szórakozás nemes, a kör szellemének megfelelő. A kör időn-

ként magas nivón álló hangversenyvel, felolvasással gyűjti össze városunk intelligens közönségét s míg egyrészt művelzetet nyújt, másrészt élvezetes formában nevel s oktat is. A fiókkörökben ismeretterjesztő előadásokkal teljesíti e kör nemes feladatát.

Sajnos, hogy többi társasagyleteinkről nem nyilatkozhatunk így! A *Vörösmarty*-kör, mely egy nagy név nimbuszával dicsekedhetik, csak időszaki jelleggel bír. Néhány téli hónapón át ad életjelt magáról, most már így is betegesen. Kulturális célt már nem szolgál, életcélja tehát nincs. Ugyanazt mondhatjuk a *Tóvárosi olvasó-kör*-ről. Evtizedes tradíciója s számottevő könyvtára biztosítja életét, mely ha nem is vergődés, az egykör nevelt gyümölcsöt ma már nem érleli meg.

E két körrel kell egyidejűleg felemlitenünk a tisztviselők és hivatalnokok *Othonát*. Szerény viszonyok között, de folyton fejlődő, lüktető erővel szolgálja célját: a vallásos és hazafias szellem istápolását. Kis emberek alkották s egyesülés, szövetkezés útján szitnak az önszegélyezés terére lépni, hol a kölcsönös támogatás sebet gyógyít és fájdalmat enyhít. Havonkénti műestélyeivel fontos kulturmissiót teljesít s nagyobb érdeklődés mellett rövid idő alatt hatalmas irtólt be izolált társadalmi életünkben. Az összetartozandóság, a rokonérzet fejlesztésének e helyütt melegágyat teremteni főispánunknak s általában a hivatalvezető főnököknek lenne éppen nem hálátlan kötelessége.

Különös figyelmet érdemel még az Amateur-Club, mely szinte korát túlhaladó munkássággal lépett a szépművészetek idegen mesgyéjére s már ez évben országos érdeklődést keltett kiállításával. A *Sakk-kör* elevenségével lép előtérbe s nemes szórakozásával előkelő szerepre hivatott.

Jótekyony egyleteink magasztos hivatásukat az idér. is nagy buzgalommal szolgálták. Sok letörölt könny s még több enyhített fájdalom mindennél ékebb hirdetői az alázatos lelkek jószágának, a miért a földön elismerés, az örök Bíró előtt méltó jutalom leend a bér.

Szocializmus.

Mikor a társadalmi élet gócpontjairól esik szó, egy nagy betegségről kell megemlékeznünk, mely a hamis jelszavakkal küzdő szocializmus néven a mi szerény, becsületes munkás népünk soraiból szedi áldozatait. Sok oka van a panasza, elismerjük. Véres verejtékkel keresi napi kenyerét s gyakran a munkaadó szükmarkúsága, kapzsisága ezt is keserűvé teszi. Láttuk az igazságügyi palota építómunkásainak bérmozgalmát szelid lefolyással, nem a kívánt, mégis meglehetősen eredménynyel. Később őszszel, erős munkaidőben az összes építő iparos segítők tették le a számat s tetlenséggel dacoltak a munkaadókkal szemben. A követelés hangja, a mozgalom színezele elárulta a budapesti központi izt s a buda-

pesti fizetett apostolok aknamunkája a titoktartás leple alatt nem maradhatott s megtevesztett munkásaink a hangzatos jelszavaknak hódolva kenyereket dobták el hiú reménykedésükben. A betegség ragadós. A pékségek és bőrmunkások is üléseztek s az első lépést az elégedetlenség szítására megtették. Vajha ideje-korán belátnák tévedésüket s jogos formában, törvényes eszközökkel s a társadalom minden osztályának együttműködése mellett teremtenék meg az óhajtott jólétet, ahelyett hogy gondolkodás nélküli csatósáivá szegődnek lelketlen, haza és vallásról tudni nem akaró kolompásoknak, kikről oly jól mondja egyik keresztény lapunk, hogy ők a *nyomor vámszedői*.

Párbaj-mánia.

A társadalmi betegségek között lényeges hely jut a párbaj-mániának. Az elmúlt évben szokatlanul gazdag és szomorú városunk párbaj-krónikája. Ha emberéletet nem is követelt, már-már a sir széléről kér hathatós orvosságot a társadalmi betegségeknek e rákfenéje. Szó esett újra a párbaj-mánia megszüntetéséről epügy, mint szó volt arról már évek előtt is nem egyszer, egészen a legújabb időkig, a mikor — ugy tetszik — e mozgalom az eddigieknél komolyabb alakban s nagyobb szélességben mutatkozik a magyar társadalom bizonyos rétegei közt. Egyházi és világi testületek, városok törvényhatóságát, sőt a hadügyi kormány is megmozdult a párbajozási düh elfojtására, mindegyik természetesen a maga hajlandósága és módja szerint. Amazok határozott álláspontra helyezkedtek s a párbaj intézményének megszüntetését követelik, de csak elvben és papiroson, emez — a hadügyi kormány — a közeputon marad s csak enyhébb eseteiben tiltja meg a párbajt, de rendeletileg. Mi fejeváriak bizonyos szegényérzettel vehetjük észre, hogy a párbajellenes munkából nem vettük ki a megfelelő részt. Azt hisszük azonban, hogy már a legközelebbi jövőben pótoljuk a mulasztást, csendben folyt a munka, megalakul a liga s a városi törvényhatóságnak módjában lesz e fontos kérdésben állást foglalni.

Megeyi és városi törvényhatóság.

Ezek után a két törvényhatóság egy évi működéséről kell még beszámolnunk. A vármegye életében jelentős dolog a Martonvásáron épült megeyi árveház megnyitása. Csak rövid ideje végzi nemes feladatát a szeretetnek ezen intézete s így életében fontosabb mozzanat nem fordulhatott elő.

A másik, kihatásában jelentékenyebb változás a vármegyei pénztárak államosítása. A vármegyei pénztárosokat és számvevőket az állam az 1902. III. t.-c. értelmében átvette s a vármegyénél eddig viselt hivatali állásuk és címek, valamint illetményeikben való meghagyással 1903. január hó 1-től rendelkezési állapotba helyezte. A vármegyék pénzkezelése és annak ellenőrzése tehát január 1-től kezdve állami feladat lesz. A

rendelkezési állapotba helyezett volt vármegyei tisztviselők eddigi teendőiket ugyanazon beosztás és munkakör mellett mindaddig végezni fogják, míg a jövő év október havában összeül egy pénzügyi és törvényhatósági tisztviselőkből álló vegyes bizottság, mely jogérvényesen határoz a felett, hogy kiket vesz át az állam, illetve kiket nevez ki pénzügyi szolgálata. Felmerült az a kérdés is, hogy ezek a rendelkezési állapotba helyezett tisztviselők a vármegyénél birt ülési és szavazatjogukat megtarthatják-e. A kérdéssel egyidejűleg szárnyra kelt az a hír, hogy a belügy-miniszter azoknak a tisztviselőknél a vármegyénél tiszti állásuknál birt ülési és szavazatjogukra úgy határozott, hogy január-tól kezdve a jogukat nem gyakorolhatják. Ez a hír azonban nem felel meg a valóságnak, mert ebben a kérdésben a miniszter még nem határozott. De nem is valószínű, mert akár állami, akár törvényhatósági tisztviselő legyen az, a ki a vármegye pénzügyeit és utalványozási jogát ellenőrzi, annak a vármegye belső életében jogokkal kell bírnia és már csak a felesleges munka megakadályozása miatt is vétóval kell bírnia minden hibás pénzügyi művelettel szemben. Azt hisszük azonban, hogy a vármegyei pénztárnokok és számvévek nem is erre kíváncsiak, hanem arra, hogy ha az a bizonyos vegyes bizottság nem veszi át őket, mi lesz velük?

A város beléletéről sokszor és sokat írtunk. S hogy most ez alkalommal röviden foglaljuk össze az év krónikáját, azért tesszük, mert hisz mindnyájunk szeme előtt folyik az élet. A lényeg az, hogy hátra mentünk és nem előre, mert nem tartottuk be a jó gazda szavát: addig nyújtózunk, míg a takaró ér. Jelzőlog-hitelünk nincs, a pénzügyi problémák már csak közönségi kötvényekkel oldhatók meg. 600,000 koronás kölcsönrel súlyosbodott a teher s az újabb pótdadó emelése már rövid idő kérdése. Villanyfény szórja szét sugarait s míg a lackcipő némely utcán sártalan marad, néhány kocsiuton tengelyig feneklik a szekér. A haladásra akarok rámutatni, midőn felemlitem az Osztrák Magyar Bankot, a kölcsön-egylet új épületét, az új Törvényházat, hol a bűnösök kényelmes berendezés mellett töltik büntetésüket és fájdalom, a megye és város elmebetegai a gondos ápolást nagyon is nélkülözik, az aggintézet pedig évek óta szegénye városunknak.

Iparunk és kereskedelmünk pang s a vicinális vasut által ütött seb nehezen heged. Szövetkezeti közraktárakra volna szükség s végrehajtásra megérthető a városnak főleg iparososztálya, hogy az önségély a fejlődésnek ma már korszerű emeltyűje.

Szinte alkalmasszerűnek tartom e helyütt a „Ker. fpgyasztási szövetelet” felemlítését. Nem más ez, mint az egyesek tömeges szövetekezése önmaguk javára. A kezdetben idegen fogalom az önző érdeksoportoknak aknamunkája dacára is ma már közismert. Belátták hasznát, üdvös voltát, s ma már a főkkörök felállítására is csak hónapok kérdése.

Közegészségünk kedvezőtlen. A fertőző gyermekbetegségek többször fajultak járvánnyá s a tüdőbaj is nap-nap után nagyobb tért hódít magának. Gazdáinkat tetemes károsodás érte a különféle állatbetegségek folytán. A marhaállományt a száj és körömfájás benította meg fejlődésében, lóállományunknak a takonykór ártott sokat s szárnyas állatainkat a tyukkolera látogatta.

Ünnepélyekben nem volt szegény a mi városunk. A hangversenyeknek nincs ugyan még a maga műértő, kitartó közönsége, általa-

ban azonban színvonalra találunk, valahányszor a szeretet, a lelkesedés gyűjt ünnepi fátylát a város falain belül. Hódoló tisztelettel ünnepelt a közönség dr. Városvy Gyula püspök székfoglalója alkalmával s a Szent Atya 25 éves pápai jubileuma tanítvázeinkben s testületeink egynemelyikében az öröm és hála ünnepét teremtették meg. A hazafiság oltárán sem szűnt meg áldozni gyökeresen magyar közönségünk, midőn Kossuth Lajos százéves születésének évfordulóján egy szivvel s lélekkel rőtta le a kegyelet adóját a lángajku szónok, a hazájától távol vérző szivvel elhunyt nagynevű magyar iránt. A lelkesedés ünnepéből kivette részét e város.

Ha ezek után újra megemlítjük, hogy anyagiakban nem előre, de hátra megyünk, szellemi téren hatalmas fellendülést tapasztalunk. Mintha ismét közénk szállt volna a Megváltó, hogy a társadalomban felemelkedést hozza, a mi alacsony, állatias, rút, nyomorék, elnyomott és rab volt. Alant folyik a munka és vért ereszt a társadalom vértelen ereibe. Nem némaságra, közömbös türelmre készlet, lelkesedésre int és tettere hív. Az eredmény nem marad el.

Mária-kongregáció. Internátus.

Azon öröndetes jelenségek közepette, melyek a keresztény közszellem ébredését, általában a katolikus társadalmi tevékenységet pedig különösen jellemzik, bizalommal tekint szemünk a jövőbe, melyet ma már csak a pessimizmus láthat oly setétnak, mint pár évvel ezelőtt.

A jövő az ifjuság!

Ha ezt meggondoljuk, csak bizalommal, a legszebb reménnyel tekinthetünk arra az ifjuságra, mely a helybeli főgymnasium Istenét és hazáért fáradozó érdemű vezetőinek kezdeményezésére oly lelkesedéssel tömörült a Mária-kongregációk századok viharában kipróbált szeplőtelen zászlója alá s ünnepelte a magyar keresztény ifjuság kedves véjőszentjének, sz. Inrénének emlékét.

Ezen a szépséges ünnepélyen, melyen lelkünk igaz örömmel voltunk jelen, oly — ma már, vagy még? szokatlan — hangok ütöttek meg a füleinket, melyek annak a régi, annak a dicső, török-tatár pusztitást kiálló Magyarországnak képét idézték fel lelkünkben, melynek szelíme keresztény, célja öntudatos, népe erkölcsös, ifjusága tiszta, erős volt.

Ezt a szellemet ápolni, ehhez a régi magyar dicsőséghez méltó utódokat nevelni lesz hivatva az az intézmény, melynek már hajléka készen áll s csak szeptemberre vár, hogy megnyissa kapuit a megye keresztény ifjai előtt. Az egyházmegyei internátust értjük s a mily reménnyel tekintünk működése elé, éppoly lelkes örömmel üdvözöljük azon áldozatkész és buzgó férfiakat, kik e nagy intézmény sorsának intézését lelkükre vették. (K.)

Szilveszter éjszakáján.

Beestellett. És mennyi derűt látok,
Kévs a boru, csupa örömré...
Bizony fiuk és édes szöszke lányok
— Legyen bár vigság, csengjen a pohár, —
A lelkem méla dalt kíván igazán,
Szilveszter éjszakán.

Mert mintha sóhaj nyögne át a tájon,
A pusztulásnak fojtott sóhaja,
Szemem borusan néz szét a világon,
Mű kette őst egy messyje osztlopa:
Tizenkét kongás jelt künn az órán
Szilveszter éjszakán.

És száll a sok hang s összecsegg künn messze,
Hol ilyenkor szem embert nem talál
S távol kunyhókba enyhén zsongva száll be,
Hol tenger a baj, bí s egy a határ, —
De száz a remény, hogy fordul a sor tán,
Mindvegyik éjszakán...

... Tudom, az öröm sok helyen meg van még,
Sok apró gyertyafény ma még kigyúlt, —
— S hogy most a multért egy világot adnék
S hogy büszke remény oly sok — porba hullt,
Már csak tündööm a mások kacaján
Ezen az éjszakán.

Tizenkettő. És künn a temetőben,
Mondják, zörrennek ekkor a sírok, —
E búz borzongós éjjeli időben
Beszéljetek csak hőszim' alakok,
Nem ütözkének meg most mesés babonán
Szilveszter éjszakán!

... De hova tévedt ajkamon az ének?
Hát nem tudnék én örvendezni már?
Hisz átküzdök még ifjan sok-sok évet, —
Legyen ma vigság, csengjen a pohár! ...
De nem tehetek, a lelkem szerte szállván
Már elborong egy-egy legázott álman
Szilveszter éjszakán!

Németh Lajos.

UJDONSÁGOK.

Olvasóinknak és előfizetőinknek boldog új esztendő, Isten bőséges áldásait és kegyelmét kívánjuk az évforduló alkalmából.

Boldog újévet!

Laudetur Pater Omnipotens per saecula Saecula,
Laudetur Jesus Christus mundiue Redemptor,
Spiritus et sanctus laudetur enim sine fine.

A hajdani kornak helyes hagyományát
Tisztelem én is szép s' jó ősi szokását,
Csendes békében élj minden euberekkel,
A háborúságot kerülj ki ezekkel,
Tégy jót mindenkivel, a kivel csak lehet,
S a hála majd édesíti életedet;
Végre féld az Istent örömben és gyászban,
S áld Ot mind házaánál, mind a Szentegyházban,
Mert megáldva hálás szívre kötelezett,
Sujtva pedig léged üdvösségre vezet,
Azért szívből kívánok boldog új évet!

Lőrinc Károly.

— Pásztorjáték Csákvárott. A kath. Legényegyletek homlokára tűzött nagy feladatok megvalósításában és erkölcsnemesítő célok elérésében óhajtott hivatásszerűleg a csákvári kath. Legényegylet is missióját részben teljesíteni, valahányszor válogatott, a kath. szellemtől mélyen áthatott szindarabok előadásával a nyilvánosság elé lépett. Csákvár kath. közönsége látva és megértve a jövő reményeinek önzetlen szívből fakadt nemes igyekezetét, támogatólag mindig ott állt mellette. Egy idő óta pedig várva-várja sz. István első vértanu ünnepét, hogy a kis Jézus születése körülményeiről festett képeket élénk és élő színekben ismételtén láthassa s azon kor embereit beszélgetve hallhassa a kath. Legényegyletben. Volt erre alkalmá, midőn 1901-ben Erdősi Károly „Békét hozott a kis Jézus” c. darabjának élvezetes előadásában gyönyörködhetett. Volt ilyen alkalmá a minap is, 26-án, midőn nevezett szerző „Győzdelmes szeretet” c. háromfelvonásos páztorjátékát szemlélhette. Fényes volt ez: az előadás magában véve, fényes sikerére nézve, mert úgy a szereplők, mint a nézők is lelki táplálékot merítettek belőle. Bámulta a közönség a kétezeréves kosztümök találó és finom összeállítását, a mi az ottani irtalmas testvérek nemes izlését dicsérette. Kiki meglepődve jártatta szemét az egyes jel-

netek korhű alakjain s meghatva érezte, hogy az isteni kisednek barátai, mintha saját szívéből és ajkáról lopták volna az ékes szavakat. Híven észlelhettem mindenki Heródesnek, (Goldschmid József) alattomos eljárását és bánásmódját a napkeleti bölcsessel szemben és kegyetlen utasításait a kised megölésére. Legmélyebb benyomást keltett azonban a főhős Achim (Tauth János), a ki a kor szellemétől félrevezetve ott hagyja a csöndes pásztortanyát és Heródes udvarában keresi erkölcsstelen szenvedélyeinek kielégítését. Itt elvadul és édesapja Henoch (Póza József) kérése és hazahívó szavaira hallgat, sőt a Megváltó megölésétől sem intózik. De a kit az apai szeretet nem volt képes megindítani, azt megtéríti a kis Jézus szelid csókja. A felbérelt gyilkosból hivatásos védő lesz s megmenti Öt azon pogány katonákkal szemben, kiknek élén ellene tört, bár ez életébe kerül. Meghatva láttuk a megtért haldoklóban a kis Jézusnak valóban győzedelmes szeretetét. — A hatás, melyet a darab a közönség soraitban előidézett, nemkülönben a felmerült közóhaj: látni még egyszer a darabot, méltán feljogosítják a rendezőseget az előadásnak Vízkereszt ünnepén való megismétlésére. Egyébként megjegyezzük, hogy a fényes est sikere *Racz* Endre plébános fáradszatos ügybuzgalma dicséri.

— **Helyettes körjegyző.** Kiténtető megbízásban részesült *Jándrók* Viktor soponyai segédjegyző. A felső-pulyai járás főszolgabírája ugyanis a járásban üresedésbe jött maloházi körjegyzői állásra helyettes körjegyzőnek nevezte ki. Fiatal korát túlhaladó szakértelme, ügybuzgalma tették e fontos állásra hivatottá s ezen alkalomból öszintén üdvözljük.

— **Élet és halál.** Megrendítő csapás érte *Havranek* Antal köztisztviselőt, derék polgártársunkat. A házi tűzhely védőangyala, az élet gondjai közepette segítő társa, szelid lelkületű neje hagyta el az élők sorát s költözött égi Urához. Áldozat volt neki a halál, mert akkor érte, midőn szívvere magzatának életet adott. A női hivatás legmagasabbja, az anyaság kívánta tőle szeretetben gazdag életét s vigasztalását a bánatos férj apai szívében keresi vigasztalását, midőn az újszülött gögicselő angyal ajkáról veszi az irgalmas Alkotónak enyhítő balsamát. Enyhítse fájdalmát a tudat, hogy megosztjuk fájdalmát s részvétünk kiséri az elhunytat utolsó földi útján. A tragikus esetről a következő gyászjelentés számol be:

Havranek Antal úgy a saját, valamint *Anica*, *Juliska*, *Irma* és *Karolin* gyermekei nevében is mérhetlen fájdalommal jelenti, hogy forrón szeretett kedves jó neje, drága édesanyjuk

Havranek Antalné
szül. Bauer Karolin

1902. évi december hó 30-án, déli 12 órakor, életének 34-ik, boldog házasságának 13-dik évében hirtelen elhunyt.

A drága halott hült teteme 1903. jan. 1-én d. u. 3 órakor fog a gyászháznál (Királykut-utca 1. sz.) a római kath. egyház szertartásai szerint beszerteltetni és a „Feltámadás”-ról címzett sirkeremben a családi sírboltban nyugalomra helyeztetni.

Az engesztelő szent mise-áldozat 1903. január 2-án d. e. 9 órakor fog a felsővárosi Szent-Sebestyén templomban a Mindenhatónak bemutatni.

Székesfőherévált, 1902. december 30.

Isten veled, forró szeretetünk virraszt drága hamvainál!

— **Új szövetkezet.** „A lovasberényi római kath. iskola nagytérmeben f. hó 28-ikán népes értekezlet tartott, melyben egy fogyasztási szövetkezet alakítása nagy lelkesedéssel kimondott. A részvények aláírása szép eredményvel folyik.”

E pár szó, melyet a tudósítói rövidség juttatott el hozzánk, sokat jelent egy nép életében. Vártuk örömmel s annál nagyobb örömmel üdvözljük várakozásunk teljesedését. Ez az a tér, a hol szociális bajainkat első sorban gyógyítani lehet, a hol a létért való küzdelemnek istápot nyújthatunk. Csak előre! Ne törődjenek a gúnynyal és köpködéssel! Vivant sequentes! Eljenek a szövetkezők.

— **Öngyilkos családapa.** Egy valamikor jobb napokat látót uriember menekült a nyomorból a halálba. Egedy Sándornak, a „Transsylvania” biztosító-társaság helyi képviselőjének neve nem ismeretlen olvasóink előtt, mert hisz e lap nyíltéri rovatában folytatott polemijában már észrevehető volt a megélhetés nehéz küzdelmének aggodalma. Ma már isteni bírja előtt számolt be életéről, melyet önkézzével oltott ki s ezért legyen neki irgalmas az Úr. Egedy Sándor mint nagy-szebeni kereskedő később Pécssett szerepelt s városunkban csak ez év folyamán telepedett le, mint a Transsylvania helyi főügyvivője. A dákóromán és bakszáz tendenciájú biztosító társaság nem talált városunkban rokonszenves fogadtatásra s így Egedy jövedelmét sem biztosította a remélt nagyságban. Ez érlette meg benne az öngyilkosság gondolatát. Tervének kivitele külső formájában elég szokatlan. F. hó 29-én este a budapesti államrendőrség fákaptányi hivatalába egy jól kifejlett, 50 év körüli uriember állított be. A kapuőrrel azt kérdezte, meg lehet-e tekinteni a nyilvántartó osztály fényképeit, mert — ugymond — karácsony előtt feljelentést tett valaki ellen s az iránt érdeklődik, vajjon le van-e már fotografálva. A kapuőr Máltás Hugó rendőrtáncos, központi ügyeleteshez utasította a mély gondolatokba merült idegent, a ki az előszobában hosszabb ideig beszélgetett egy ugyanott várakozó nővel s alighogy magára maradt, öngyilkos lett. A lövés zajára előfutott rendőrtisztviselők vérző halántékkal egy padon oldalt dülve találták az idegent. Kezébe szorogatta a gyilkos revolvert s mire a rendőrorvos odaérkezett, már csak a beállott halált konstatálhatta. Az öngyilkos kabátjában különféle írományokat, leveleket találtak, melyekből megállapították, hogy az életunt Egedy Sándor székesfehérvári lakos. A hatósághoz intézett levelében azt mondja, hogy a nyomor kergette a halálba. Óhajára a budapesti kapitányság rendőrségünk útján táviratban értesítette az öngyilkos Sas u. 11. sz. a lakó özevgyét, a ki gyermekeivel együtt a gondos kenyérkeresőt veszítette el az életuntban.

— **Köszönetnyilvánítás.** Fogadják mindazok, kik felejthetetlen nóm elhunytá alkalmával részvétünket szívesek voltak kifejezni és a temetésen megjelenni, ez uton is halás köszönetemet. *Bauer Károly és gyermekei.*

— **Megváltoztatott határozat.** Az augusztusi városi közgyűlésen hozott ama határozatot, hogy a gyalogsági laktanyánál az ellenőrzést Say Jerec építész gyarkorolja, a belügyminiszter megváltoztatta, mert e tárgyban a közgyűlés júliusban másként határozott s mert Say építész mint pályázó is szerepelt. A mennyiben a város törvényhatósága újabb határozatot hoz, mindenestre Say mellett foglal állást.

— **Mánodvirágzás.** Egy egész csomó uriember válik el az új év beálltával régi hitvestársától. Mintha csak összebeszéltek volna, kihúzták magukat és nem is reflektálva a beállott farsangi évad legényéleti örömeire, a régi tűzhelyt odahagyva, mindjárt örök hűséget ígertek egy másik ideálnak. Az új csillag valószínűleg nem oly szeretetreméltó, mint az elhagyott kedves — de hát vannak az életben kényszer házasságok ilyen az élet! Evék hosszú során át szeretettel fűzőtek egymáshoz, a mikor egyszer a békeségnek, régi boldogságnak irigye támadt és ez az irigy addig okoskodott, míg talált való körülményeket. Kimondta indokul az 1902. III. törvénycikket, melynek értelmében a vármegyei pénztár és számvétségnek most már menthetetlenül válnia kell. Így történt, hogy ma reggel 11 órakor Szakál Antal, Vida Pál, Falvai Sándor, Kralovits Imre és Neusinger Lajos pénztári — és Szabó József, Schier Gyula, Tóth Sándor számvétségügyi tisztviselők Halla János számtanésos kezébe örök hűséget esküdtek az államnak. Az az érdekes, hogy az özevgye jutott vármegyének hozományát is magukkal viszik. Így lett bánatos kis özevgye a régi vármegye, kétségbeesztő sorsát azonban elviselhetővé teszi az állam-nyónak és a vigasztalása, hogy nemokára nekis helyet enged a családjában. Jaj neked autonómia!

— **A sziniügyi bizottság** tegnap tartott ülésén ismét Kunhegyi lett a kerületi szinigazgató. Ugyanekkor a bizottság felhívta Kunhegyit, hogy jövőben a drámára nagyobb súlyt fektessen.

— **A kor büne.** Az alkohol munkája ellen egyesületek kelnek síkra — még eredménytelenül. Pedig kihatásában fontos, nagy jelentőségű, mert, hogy több példát ne említsünk, van Amerikának egy 30000 lakost számláló városa, melynek nincs szüksége rendőrségre. Az ok egyszerű: szeszest italt a városban kapni nem lehet. Hogy mennyire szükség volna erre hazánkban is, egy elszomorító tragédia igazolja. Zámoly községben játszódtott le a véres eset. Pakota Kiss István és Pakota Kiss József nem voltak rossz testvérek s a szeszest itálnak túlságos élvezete életükbe került. F. hó 29-én délután már szürkült az idő, midőn a két testvér ittas állapotban ballagott hazafelé a szőlőből. Az újbó dolgozott mindkettő fejében, az aya működése megbénult. Beszélgetés közben vita keletkezett, melynek hevében Pakota Kiss István fegyveréhez nyúlt s a következő percben élettelenül hevert a földön Pakota Kiss József. A testvérnek vére nem maradt hatástalanul. Borzalom fogta el a testvér-gyilkost és kétségbeesett. Megrettent s lelkeknek bünes cselckeményét még egy hatalmas bünnel tetézte. Beszaladt a szobába, megtöltötte fegyverét s önmaga ellen fordította. Meghalt néhány perc múlva. A szomorú esetnek volt egy tanuja is, a testvéreknek beteg, tethetlen édesanyja. Hiába kért, hiába könyörgött, segíteni nem tudott. A borzalmas esemény annyira megrendítette, hogy most ő is élet-halál között lebeg. Tömör József vizsgálóbíró dr. Vizeleki Frigyes járásorossal csak annyit állapíthatott meg, hogy mindkét lövés halálos volt.

— **Új állatorvos.** Hegedűs Ignác mosonydarnai állatorvos Seregélyesen községi állatorvossá választott meg!

— **Társorsjáték jótékony célra.** A helybeli jótékony nőegylet a helybeli szegények javára társorsjátékot rendez. A sorsjátékra 2500 drb. 40 filléres sorsjegyet bocsátanak ki, a mely után a pénzügyminiszter tekintettel a jótékony célra a lottó-adót elengedte, kikötötte azonban, hogy a kisorsolendő tárgyak kizárólag magyar ipar termékei lehetnek.

— **Értesítés.** A „Vörösmagyar körbe” járó és ismét eladásra kerülő napi képes-szak-és élciklap több oldalról nyilvánított óhaj folytán versenyajánlat után fognak a kör javára értékesíteni, a versenyajánlat a kör helyiségében 1903. évi január hó 2-án d. u. 5 órakor fog megtartani, miről a kör tagjait van szerencsém ezennel értesíteni, *Vértessy József* igazgató.

— **Közegésztégügy.** Csoór községben a difteritis járványszerűleg fellépett. Az illetékes hatóság a betegség tovatérjedésének megállítására a szükséges óvintézkedéseket megtette.

— **Halál az országoton.** Kovács Imre urodalmi kocsis f. hó 28-án ép egészséggel hajtattott ki a bieskei állomásról. Alig haladt azonban a Csákvárra vezető uton, midőn hirtelen lebukott a bakról. Mire a megbokrosodott lovakat megfékeztek, a szerencsétlen családapa már halott volt: szívszélhűdés érte. Özevgye és három árva-ja siratják a kenyérkereső erőteljes apát.

Az Egyházmegyei könyvnyomdában (volt Szammer Kálmán-féle) Kossuth-utca II., egy jó házból való fiú tanulónak felvétetik.

SZINHÁZ.

BÖSTÖRKÖDÉS.

Nagyot nyekkent mögést a zidők fojása, Úly esztendőt szült az Kolumbus tojása. Hangos az teátrum, az a kedves fészök, Tsitsörögnek benn az hejbéli színészők. Furtsa e cscsitsörgés: fére áll a szájuk, Mer sok a zú bajuk, sok az nyavajájuk. Átújjanosságban rül az fejrénység, Kevés az tsokréta s férjhihi vitézség. Az férfikupac mög örömmel sirattya: Mönnyasszony az jányok apraja mög nagyga, Kiknek árvaságuk lyó kedven fűrdők. S szép fényös szábjákon visszatükrözödik. A direktor úr is . . . — ej bele se kezdők, Estök ucscse itt van már az szedő gyermeők. Halállal fényöget, mög nem t'om én, mivel, Fölem hajul s kérdi: kis Köhn ur, mit mivel? Ögyön mög az fenyre, ezt lehiüöm rája,

Az faktortoknak is siet a zórája.
Itt a zúly esztendő tele van a zsebe,
'Tsak pizt aszt nem hozott, úgye móg a fene.
De kedves színészők, férjfiúk és hölgyek,
Gyöngéd folyondárok és sudaras tölgyek,
Ez szögény sorokat írtam tsak az végett,
Hogy eomogyam néktök, hogy bódog újjévet!

Kolm Mór.

Hétfő, dec. 29.

Üdvöske. Szépen sikerült, élvezetes előadás.

Kedd, dec. 30.

Rodostó. Színmű. Írták Géczy és Lampért. Furcsa materiából velök vagyunk mi szegény magyarok! Említse csak valaki a Kossuth-apánk, Rákóczy, vagy a többi nemzeti hősrésznek nevét, hát egyszerre kigyullad szemünkben a lelkesedés tüze, a mely aztán a meghatottság könyvében törlik a szivárvány színeire. Már szinte visszaélnék sokan írónk közül e nagy nevekkel, mert azt hiszik, hogy egy ilyen deus ex machina megment a darabot. Tévedés. Elmegyünk, megnézzük, lelkesedünk is, könnyezünk is, de aztán csak mégis kimondjuk, hogy gyöngé a darab. Ez is olyan. Csak a nyelvezete, meg az epilogusa vall Lampérth Géczának, a jőnévű fiatal poétának szép tehetségére.

Az előadás is gyenge volt, mert ez kiállításos darab, és mivel nem operett, nem sok gondot fordítottak a külsejére, csak egyedül Rákóczyra adtak csinos, új gunyát, sokkal szebbet, mint a milyen a Szélingerek auzlógjába van pingálva. Viszont Radalovich apáturra olyan ütött, kopott ruhát adtak, ami még szatirának is sok volna. Minék vállalkozik a direktor olyan darab előadásására, a mit nem tud fölöltöztetni?

A szereplőket igazán nem válóhatjuk azal, hogy kitünően tudták a szerepeiket, de hát ezzel meg is zavarták volna a darab egyöntetűségét. A leghálásabb szerepe Dicsinek (Mikes) lehetett volna, de a darab szervi hibája folytán ez a szerep csak az epilogusban érvényesült, a mit Dézsi az ő rokonszenves organumával és ügyességével a darab fénypontjává tett. Ez a körülmény meg egy hasonlatra segít bennünket, a mely szerint ez a darab olyan meteor, melynek futását nem látjuk, csak mikor szétpukkad, tudjuk meg, hogy volt.

Margitain (Rákóczy) meglátszott, hogy komolyan tanulmányozta a szerepét, de hát ki tehet róla, hogy ő más temperamentummal verte meg Rákóczyt, mint a minővel őt mi képzeljük. Rajcsányi (Pápay) és Tóth (Bercsényi) is szépen megértették a szerepeiket. Föltűnt, hogy a Déri (Jávorka) énekszámát Rajcsányi énekelte el. Ezt lapintatosabban is el lehetett volna intézni. Nem kellett volna úgy odaragadni a darab instrukciójához: arra már nem volt szükség, hogy Déri a saját énekszámát — szerencsénkre nem énekelve — a Rajcsányi fölébe mondogassa. Úgy látszik, Déri Baloghgal cserélte el a szerepét.

Szól.

Nyilttér.*)

Boldog éjévet kíván

Kácsér Samu
az „ELITE“ kávéház
tulajdonosa.

*) E rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

Anyakönyvi statisztika

1902. évi december hó 20-tól december hó 28-ig.

I. Születés.

Született: 15 fiú, 12 leány. Ezekből törvényes fiú: 13, leány 10; törvénytelen fiú: 2, leány: 2; halva született: 0 törvényes fiú, 0 leány; 0 törvénytelen fiú, 0 leány. — Összesen: 27.

II. Halálozás.

Elhalt: 16 fi, 16 nő. Ezekből 5 éven aluli törvényes fiú: 5, leány: 4; törvénytelen fiú: 1, leány: 0; 5 éven felüli fi: 10, nő: 12. — Összesen: 28.

E szerint a születést a halálozás 5-tel mulja felüli.

Elhaltak: Gervain István, róm. kath., főgimn. tanuló, 13 éves, vörheny, Várkörút 2. szám. — Bencsik József, róm. kath., 5 éves, vörheny, járvány-kórház. — Zelena Franciska, róm. kath., városi aggintézetű gondozott, 72 éves, hajadon, aggkóri végelgyengülés, városi aggintézet. — Kéri Mária, róm. kath., 13 éves, szivszűhűdés, Kertalja 7. sz. — Varga József, róm. kath. 17 hónapos, hörghob, Gáztelep-utca 10. sz. — Horváth Erzsébet, róm. kath., kőregéző, 67 éves, hajadon, kimerülés, Szt.-György közokórház. — Szeili István, róm. kath., 7 hónapos, agykéreg, Sarló-utca 33. sz. — Lechner Terézia, róm. kath., 3 éves, vörheny, Felsőkirálysor 20. szám. — Töke József, róm. kath., napszámos, 52 éves, agygyuta, Ponty végéglő. — Lás István, róm. kath., 3 éves, diphteritis, Malom-utca 18. sz. — Tonamár József, róm. kath., 10 hónapos, agyhártyalob, Olaj-utca 58. szám. — Vég István, róm. kath., földm. napsz., 62 éves, szivszűhűdés, Kác-utca 15. szám. — Fülöp György, róm. kath., 6 éves, veselob, Csutura-utca 21. szám. — Özv. Pollák Bernátné, szül. Stern Kóza, házi cseled 40 éves, szivhűdés, Szt.-György kórház. — Steiner Paulina, róm. kath., házvezetőnő, 58 éves, hajadon, tüdővízenyő, Szt.-György közokórház. — Sipos Jánosné szül. Szépszó Lidia, ev. ref., házi cseled, 72 éves, szivhűdés, Szt.-György kórház. — Cziczinger István, róm. kath., földmives napszámos, 25 éves, kimerülés, Szt.-György közokórház. — Bauer Jánosné, szül. Stocker Franciska, róm. kath., 48 éves, szervi szivbaj, Apáca-utca 10. sz. — Pap Mária, róm. kath., 15 hónapos, vörheny, Felső királysor 29. sz. — Varga Katalin, róm. kath., 13 hónapos, gyomor- és bélhurut, Maroshegy, 50. sz. — Plentner Péter, róm. kath., kisbirtokos, 69 éves, tüdőlob, Felsőkirálysor, 43. sz. — Máhr Ferenc, róm. kath. 6 éves, vörheny, Öreghegy, 488. sz. — Osztotics Julianna, róm. kath. 5 éves, tüdővész, Kecskeméti-utca, 4. sz. — Katona Anna, róm. kath., 5 éves, vörheny, Öreghegy, 212. sz. — Balog Antal, róm. kath., földm. napsz. 48 éves, szivbénulás, Öreg-utca, 27. sz. — Özv. Nyikos Ferenc, szül. Laki Erzsébet, róm. kath., 74 éves, végelgyengülés Sziget-utca, 5. sz. — Lakatos Rozália, róm. kath. 28 éves, hajadon epilepsia, cigánytelep. — Kőszegi Terézia, róm. kath., 15 hónapos, ránggörcs, Maroshegy, 108. sz. Mayer Ernő és Flxnayer Mária, halva született fia, Gyümölcs-utca 23. sz. Szarka József, ev. ref., bérkocsis, 61 éves, szervi szivbaj, Öreg-utca, 2. sz. — Özv. Moór Franciska szül. Domesz Mária, róm. kath., harisnyakötő, 61 éves, tüdőgümökör, Szt.-György kórház.

III. Házasságkötés.

A fentjelzett idő alatt házasságra lépett 2 pár.

IV. Kihirdetés.

Babotai József, kisbirtokos és Horváth Teréz, Székesfehérvár. — Beke György, földm. napsz. és Metykő Julianna, Székesfehérvár. — Liszits István, ács-segéd és Harmath Margit, Székesfehérvár. Rekop György kisbirtokos és Nagy Julianna, Székesfehérvár. — Fodor Lajos, földm. napszámos és Kiss Terézia, Székesfehérvár. — Rechnitzer Miksa, kereskedő, Székesfehérvár, és Deutsch Berta (Betti), Szombathely, Vas megye. — Márkosfalvi: Sipos Gyula, vezérkari százados, Székesfehérvár és Mazaly Etelka, Pécs.

Állandó cukorka-áru

≡ KIÁLLÍTÁS ≡

megtekintésére felhívom a nagyérdemű közönség b. figyelmét.

Minden e szakba elképzelhető: csokoládé-cukorka, cukrász dai sütemény és karácsonyfa-diszek ezer és ezer fajtája bámulatos olcsón kaphatók.

Lakodalmi, bálai és más alkalmi sütemények és torták megrendelhetők helybe és vidékre.

Tisztelettel

Kitreiber Nándor utóda,
első székesfehérvári cukorka-gyára,
Nádor utca 10. sz.

Szőlőoltványok

szőlőoltvány-minőségben és európai nemű gyökerezés és szirma vesszék alapján készült az alábbi olványok ára 50-100 ft. Mindenk a legkiválóbb bor- és csemegefajokból, fajtisztán, teljes jótállással. Ha a szállítmány a megrendelésnek meg nem felel, úgy az oda- és visszazállítási költséget, valamint a megrendelő által kifizetett összeget hiány nélkül azonnal visszatesszem. Így mindenk ebbeli szükségletét az én költségemen hához szállítva tekintheti meg.

ÉLŐKERÍTÉS.

Gleditschia-csemeték és magvak.

Óriás tövű, igen gyorsan fejlődő sövénynövények. Ha az egyedül, melyből oly örökös kerítés nevelhető pár év alatt, rendkívül esékely kiadással, melyen nemhogy ember, de semmiféle állat, meg az apró nyulak sem hatolhatnak át, úgy, hogy a bekerített részek teljesen kulcsossal zárhatók. Mindazon rendelkezéshez részletek ellátott kiállítás és kezelési utasítás mellékeltek. Bővebb tájékoztató és végezt szíves fénynyomatu díszes árjegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek, rendelkezési kötelezettség nélkül. Az árjegyzésen kívül egy oly könyvet kap azal, ki ömél egy levelezőlapon tudatja, mely nincsen az a haz vagy család, a hol annak tartalmát hasznára ne fordítanak, városos, falus, pusztás, gazdaság vagy szegény családnál egyaránt. Így még azoknak is érdekes és hasznos, kik rendelni semmit sem akarnak, mert benne számos oly költemények foglaltatnak, melyek mindenkinek nagy szolgálatot tesznek.

Díocsemeték.

Kétféle, óriási jövedelmet bi. toltó voltánál fogva, ennek tonyvesztése majd minden gazdaságban az utóból időben rendkívül terjedt.

Cím: „Érmelléki Első Szőlőoltvány-Telep“
Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid.

— Mint kedves meglepetés és örökbecsű emlék —

egy jó fénykép.

Megrendelhető: fényes, matt, brom, platin aquarell stb. kivitelben: P-E-T-E G-Y-U-L-A műtermében, Várkör-út 29. sz.

Neolog izr. templom mellett.

Nyomatott az Egyházmegyei könyvnyomdában, Székesfehérvárott.